



Gudbrandsdølen
Dagingen

Ansvarlig redaktør:

Kristian Skullerud

Nyhetsredaktør:

Anne Marie Løkken

Politisk redaktør:

Hallvard Grotli

Redaksjonssjef:

Hans Petter Eide

Redaksjonssjef:

Kjersti Haugtrø

Adm. dir:

Vegar Strand

Gudbrandsdølen

Grunnlagt 1894

Lillehammer Tilskuer

Grunnlagt 1837

DAGNINGEN

Grunnlagt 1924

GD er en fri og uavhengig dagsavis, heri opptatt Gudbrandsdølen, Dagingen og Lillehammer Tilskuer.



Gudbrandsdølen Dagingen arbeider etter Vær Varsom-plakatens regler for god presseskikk. Den som mener seg rammet av urettmessig avisomtale, oppfordres til å ta kontakt med redaksjonsledelsen. Pressens Faglige Utvalg er et klageorgan, oppnevnt av Norsk Presseforbund, som behandler klager mot pressen i presseetiske spørsmål.

Adr.: Rådhusgata 17, pb 46 Sentrum, 0101 Oslo, tlf: 22 40 50 40.



E6: Det er ikke slik det skal være. Det er heller ikke slik det vil bli.

God nok E6, mens vi venter

Middeleren som hindrer trafikantene fra å komme over i motgående trafikks kjørefelt, redder liv. Så også på E6 mellom Vingrom og Mjøsbrua. Noen år etter at den kom på plass, er konklusjonen åpenbar. Rekkverket har gjort en sterkt ulykkesbelastet veg tryggere.

Det er ikke vanskelig å forstå dramatikken i at nødetatene har problemer med å ta seg raskt nok fram på en veg uten forbikjøringsmuligheter når trafikken står bom fast etter en ulykke. Det kan handle om liv eller død. Selv om redningsmannskapene er forberedt og trent for de utfordringene som venter, er det knapt mulig å unngå at det tar mer tid å nå fram dit hvor hjelpen trengs.

Det er ikke slik det skal være, og det er heller ikke slik det vil bli. Fire felts motorveg med fysisk skille mellom kjørefeltene er for langt på tegnebrettet. Arbeidet med den nye vegen vil fortsatt ta noen år. Inntil denne står klar, er det begrenset hvor mye som kan gjøres med den aktuelle strekningen.

Møteulykkene er den klart største utfordringen i arbeidet for tryggere veger, og midtdeler er et av de viktigste svarene på denne utfordringen. Midtdelere er en viktig del av strategien for å redusere antall ulykker på vegene, og for å begrense skadene når ulykker likevel skjer.

Fram mot 2030 skal det bygges 1800 kilometer møtefri veg. To-felts veg med midtdeler utgjør en stor andel av disse kilometerne, og vi vil derfor få flere riksveger som likner den E6 vi i dag har nordover fra Mjøsbrua.

Det er åpenbart mulig å sikre framkommeligheten for nødetatene bedre ved å bygge bredere vegskulder, flere og større plasser for nødstopper, og med forbikjøringsfelt på enkelte strekninger. De erfaringer som vinnes på E6 i dag, må selvsagt tas med i utviklingen av planer for nye riksvegstrekkinger som skal sikres på samme måte.

Møteulykkene er den klart største utfordringen i arbeidet for tryggere veger

Det er vanskelig med politisk frihet uten økonomisk frihet



AKTUELT

CHR. ANTON SMEDSHAUG
daglig leder Agri Analyse

FOLKESUVERENITETEN ER kjernen i demokratiet. Folket skal være suverent til å bestemme sin egen skjebne, og makten skal ligge hos folket i valg. Derfor var Italias president Mattarellas beslutning om ikke å godkjenne den euro- og tysk-kritiske finansministeren Paolo Savona i Italia, dramatisk. Folket hadde gitt flertall til to partier som er sterke motstandere av euro og som ønsker en ekspansiv finanspolitikk - og vår demokratipraksis gir grunnlag for avgjørelser med knapt flertall når det gjelder vesentlige spørsmål. Enten det er innmelding i EU, som i Sverige med 52 prosent, eller utmelding av EU, som i Storbritannia, med 52 prosent.

I PRAKSIS ser vi nå at EU praktiserer det som Merkel under finanskrisen kalte «markedskonformt demokrati», dvs. et folkestyre innenfor euroens tvangstrøye, EUs økonomiske disiplin og Pengfondets (IMF) og Goldman Sachs' økonomiske forståelse. Forrige gang Italia var i krise ble landets sentralbank styrt av Mario Draghi, fra nettopp Goldman Sachs. Og hvem kunne blitt statsminister om ikke Lega Nord og Femstjernersbevegelsen hadde endre finansministerposten? Carlo Cottarelli, en tidligere toppbyråkrat i IMF. Og hvor er Mario Draghi nå? Han er sentralbanksjef i EU - og for tidens euroens store beskytter. Storfinans og storpolitikk har smeltet sammen.

DET DOBLE alvoret i situasjonen er jo at Italia klarer seg svært dårlig med euroen som valuta. De har knapt høyere BNP per person i dag enn ved tusenårsskiftet. I tillegg føler italienerne seg, reelt nok, sviktet i migrasjonsspørsmålet, der



MARKEDSDEMOKRATI: Land med egen valuta (ikke Euro) både innenfor og utenfor EU har taklet krisene bedre, skriver Chr. Anton Smedshaug. Han tar for seg situasjonen til Italia og Hellas - innenfor EU, Ungarn innenfor EU og Island - utenfor EU.

FOTO: TOR RICHARDSEN, NTB SCANPIX

ivrige EU- og EØS-land bombet Libya til sammenbrudd, slik at samfunnsstrukturen gikk i oppløsning og kontrollen med grensene forsvant. Finans- og migrasjonskrisen har tatt hardt på Italia, og EU-solidariteten er vanskelig å få øye på for et land som bærer hovedbyrden for Middelhavsmigrasjonen.

TILSVARENDE ER Hellas et offer for begge deler, med en økonomi som ble presset helt i senk gjennom finanskrisen, der Goldman Sachs var med på å fingere grunnlaget for deres inntreden i euroen. Senere har IMF innrømmet at de tok feil i vurderingene både angående Hellas' økonomi og årsakene til finanskrisen. De så ikke krisen komme, og var senere for optimistiske i vurderingen av Hellas vekst under betingelsene landet fikk for å håndtere gjeldsbyrden. Euroen har vært skjebnesvanger for begge land.

LAND MED egen valuta både innenfor og utenfor EU har taklet krisene bedre. Ungarn var i hardt vær etter krisen, med en befolkning som var stimulert til å ta store valutalan i sveitserfranc gjennom bankvesenet. Da den ungarske forint falt med 2/3 mot francen, tårnet problemene seg opp. Det så ikke lovende ut, og Orbán ble valgt i 2010, ikke minst for å skulle løse den økonomiske krisen, der både IMF og EU hadde gitt redningslån. Ved å la bankene som formidlet lånene, ta store tap, greide vanlige folk å komme seg gjennom. Videre

økte bl.a. skattene på utenlandske selskap og sektorer med utenlandsk dominans, og vitale selskap ble nasjonalisert. Momsen ble økt og finansselskap skattlagt hardere. Ikke minst ble pensjonsordningene nasjonalisert og delvis brukt til å nedbetale gjeld. Ungarn har videre valgt en vei langt fra Brüssels ønsker i migrasjonsspørsmålet. Det økonomiske bakteppet er viktig for å forstå Ungarns valg av Orbán for tredje gang på rad. I Ungarn ble regjeringen oppfattet å verne folket mot kapitalen, mens i Italia ble kapitalen vernet mot folket.

ISLAND SOM suveren stat, var inne i en dyp krise fra 2006 og noen år framover, og landet hadde også en president som sa nei. Ólafur R. Grímsson sikret seg et navn for evigheten med sin demokratiske håndtering av en mulig økonomisk tvangstrøye da han gikk inn for folkeavstemning om avtalen kalt Icesave i etterkant av sammenbruddet i de islandske bankene, som hadde filialer i Nederland og Storbritannia. Island har nå høy økonomisk vekst og er godt på vei ut av krisen.

DET ER vanskelig å ha politisk frihet, om du ikke har økonomisk frihet, noe Island og Ungarn vs. Hellas og Italia illustrerer gjennom forskjeller i egen handlefrihet med suveren valuta og flere frihetsgrader i nasjonal politikk. Og når troen på euroen synes større enn respekten for demokratiet - da kommer politiske jordskjelv.